

Анотація
К вопросу дифференциации обучения
Илиницкая Н.С.

В статье освещены вопросы дифференциации обучения в высшем учебном заведении. На основе анализа научно-педагогической литературы рассмотрены различные трактовки понятия «дифференциация». Раскрыты уровни дифференциации, к которым относятся микроуровень, мезоуровень, макроуровень, которые используются в учебной деятельности высшей школы.

Различают два основных типа дифференциации обучения: внешний и внутренний. Внешняя дифференциация подразделяется на элективную (гибкую) и селективную (жесткую). Элективная проявляется в свободном выборе предметов вариативной части учебного плана, курсов, факультативов, а селективная - в выборе профиля учреждения образования, специальности и специализации. Внутренняя дифференциация обучения (микроуровень) предполагает разделение группы на подгруппы с учетом индивидуальных и групповых особенностей студентов; при этом программа обучения одна для всех студентов группы.

Ключевые слова: дифференциация, дифференциация обучения в высшем учебном заведении, уровни дифференциации, внешняя и внутренняя дифференциация

Summary
To the Question of Differentiation of Teaching
Plinitska N. S.

The article deals with the issues of differentiation of teaching in higher educational institution. Based on the analysis of scientific-pedagogical literature various interpretations of the concept of «differentiation» have been discussed. The levels of differentiation have been revealed. They include micro level, meso level, macro level, which are used in the educational activity of high school. There are two main types of differentiation of teaching: internal and external. The external differentiation is divided into elective (flexible) and selective (hard).

Elective is manifested in the free choice of subjects of variable part of the curriculum, courses, electives, and selective is manifested in the choice of the profile of the educational establishment, speciality and specialization. The internal differentiation of teaching (micro level) involves splitting the group into subgroups based on individual and group characteristics of students; the curriculum is the same for all student groups.

Key Words: differentiation, differentiation of teaching in higher educational institution, levels of differentiation, external and internal differentiation.

УДК 7.021.3

Корницька Л. А.,
кандидат педагогічних наук, доцент
(м.Хмельницький)

Копіювання як засіб освоєння стилістики орнаментального мистецтва
у процесі вивчення навчальної дисципліни «Орнамент»

У статті розглянуто метод копіювання в процесі освоєння дисципліни «Орнамент» як один із засобів становлення особистості художника декоративного мистецтва. Зазначено, що орнамент у професійній діяльності художника декоративного мистецтва займає значне місце, тому більш плідне та якісне оволодіння стилістикою орнаменту можливе завдяки опануванню забутого сьогодні, однак широко знаного у минулому, для набуття художником професійної майстерності методу копіювання. Виявлено, що у сучасному світі слово «копія» набуло децю негативного змісту, відмінного від того, яке було у період становлення і подальшого розвитку академічної системи художньої освіти у XVI–XIX століттях і, сьогодні викликає здебільше негативні емоції. Зараз воно звучить як «підробка», те, що не є справжнім, тобто щось фальшиве та неякісне. Тому було здійснено аналіз поняття копіювання в історичній ретроспективі. Зважаючи на результати цього аналізу зроблено висновки, що у процесі підготовки художника, зокрема художника декоративного мистецтва, навчальне копіювання набуває вагомого значення, особливо під час візуально-практичного освоєння орнаменту та його стилістичної організації.

Ключові слова: орнамент, копіювання, художній стиль, художник декоративного мистецтва, метод.

Постановка проблеми в загальному вигляді... Дисципліна «Орнамент» покликана ввести майбутнього художника, особливо художника декоративного мистецтва, у світ високої гармонії орнаментального мистецтва – дива створеного генієм багатьох поколінь як Сходу, так і Заходу. Вивчення орнаменту, особливо його історичної стилістики, – специфічний розділ художньої грамоти, необхідний майбутньому фахівцю з оформлення та формування художнього вигляду матеріальних речей. Слід зауважити, що саме орнамент, поруч з формою та колористичним ладом, є основним виразником стилю в мистецтві і декоративно-ужитковому, і монументальному. Тож уважне вивчення та освоєння цієї багатющої спадщини світової художньої культури сприяє професійному становленню художника будь-якої сфери. Ця проблема є важливою, бо й сьогодні вона залишається нагальною.

Цю розвідку зроблено відповідно до плану науково-дослідницької роботи кафедри теорії та методики ТПН ХНУ – «Психолого-педагогічна система становлення особистості фахівця» з проблеми «Система підготовки фахівців з декоративного мистецтва у вищій школі».

Аналіз останніх досліджень і публікацій... В Україні проблемами мистецької освіти опікувалися такі науковці як В. Орлов, О. Отич, О. Рудницька, М. Чембержі та митці-педагоги: Г. Гребенюк, О. Гінсаретський, В. Даниленко, С. Мигаль, Н. Чуприна М. Яковлев та ін. Однак, незважаючи на значний інтерес українських учених до мистецької освіти, питання щодо методики копіювання як засобу набуття професійних навичок у наукових працях не висвітлюються. Зазначимо, що наукові основи мистецької освіти, зокрема методу копіювання, знайшли відображення у працях А. Андреевої, В. Ваняєва, Ю. Гоголицина, Л. Маслової, Е. Демакової, А. Чубакова – російських науковців. Слід зауважити, що в Росії мистецька освіта зберігає найкращі образотворчі традиції (1764 р. – час становлення «Академіи Художеств»), які формувалися століттями й зберігаються до наших днів, тому й копіювання як початкова стадія навчання має місце у навчальному процесі художників, архітекторів, дизайнерів.

Формулювання цілей статті... Мета статті – звернути увагу на метод копіювання в освітньому процесі художників декоративного мистецтва, зокрема в процесі освоєння дисципліни «Орнамент».

Виклад основного матеріалу... Останнім часом слово «копія» набуло дещо негативного значення. Однак, у процесі підготовки художника, зокрема художника декоративного мистецтва, велике значення має навчальне копіювання, наприклад, під час вивчення орнаменту та його стилістичної організації. Орнамент у декоративному мистецтві займає провідну роль. Витвори декоративно-ужиткового мистецтва, такі як текстиль, кераміка, вироби з дерева, шкіри тощо, неможливо уявити без орнаментального оздоблення. Як свідчить історія мистецтв, орнамент є тією складовою у візуальному мистецтві, яка на різних етапах розвитку людської цивілізації набувала своєрідних, лише для того чи іншого мистецького періоду чи народу характерних рис, за якими й визначається його стилістика. Саме орнамент концентрував у собі художнє світобачення людей та відображав їхнє естетичне переосмислення навколишнього світу на різних етапах історичного розвитку.

Дисципліна «Орнамент» включає як теоретичну частину, яка знайомить студентів з історичним розвитком мистецтва орнаментики в його стилістичному поступі, так і практичну, де студенти мають своїми принципами побудови різних типів орнаменту (відкритий стрічковий; закритий, що окреслюється межами певної фігури; сітчастий – той, що вписаний і підкоряється різним типам сітчастої побудови: ромбічної; трикутної, квадратної тощо). Для того, щоб створювати власні досконалі орнаментальні композиції, студент має ретельно вивчати та проводити аналітичні спостереження стилістики орнаментів різних історичних епох та народів. Не секрет що кожен з них у своєму мистецькому становленні, виробив ті характерні стилістичні риси, за якими сьогодні ми відрізняємо їх один від одного і прочитуємо в них художнє світовідчуття та естетичні уподобання цілих епох, вбачаючи у них то строгу помірність, то помпезність, то триумф чи романтичну грайливість і легкість. Найкращим способом такого аналізу, на нашу думку, є вдумливе копіювання орнаментів після ознайомлення з певною темою лекційного матеріалу. Це дає можливість студентам засвоювати навчальний матеріал не лише теоретично, але й через «око» та «руку», які мають здатність фіксувати в розумі художника пластичні особливості і вигини ліній, обриси форм, їх перетини і взаємовідносини, що є важливим для професійного становлення майбутнього художника.

Слід зазначити, що вивчення творів мистецтва через їх копіювання не є новиною й практикувалося у всі часи. Таким чином молоді художники набували образотворчих навичок через копіювання робіт відомих майстрів з рисунку, живопису, вивчаючи способи передачі зображення через штрих, лінію, пластику, колір тощо.

Звертаючись до історії у галузі образотворчого мистецтва можна виявити певну закономірність під час аналізу цієї проблеми. Наприклад, у кінці XIV ст. Ченніні Ченніно радив

початківцям-художникам: «Постійно трудись і насолоджуйся, змальовуючи найкращі твори, які зможеш знайти, виконані рукою великих майстрів». Копіювання у часи раннього Відродження стало традиційним методом оволодіння художньою майстерністю, про що свідчать збережені копії відомих митців [1.].

Відомі копії Альбрехта Дюрера (XV ст.), Пітера Рубенса (XVI ст.), з робіт Мікеланджело, Рафаеля, Караваджо, Леонардо да Вінчі та інших. Молодий Рубенс студіює у цих копіях (то завершених, то у вигляді замальовок) рух і будову тіла, драперії, вивчає Античність, Відродження. В італійський період життя Ель Греко охоче копіював твори Тиціана, ретельно опановуючи його колорит, композиції. Велику кількість копій з картин і рисунків залишили Едуард Мане, Дега, Ренуар – художники XIX ст.. Старовинні копії творів живопису давно збирають музеї, серед яких найбільш відомі – Лувр та Ермітаж. Кількість копій в Італії та у Сполучених Штатах така велика, що їх би вистачило на окрему картинну галерею [9, с. 10.].

У період становлення академічної системи художньої освіти у XVI – XVII століттях найвідомішою була Болонська Академія Мистецтв, заснована братами Каррачі. Однією з методик було копіювання зразків, що ґрунтувалося на виявленні закономірності будови форми.

Зауважимо, що копіювання як невід’ємна частина навчального процесу було введено зразу після відкриття Академії мистецтв (Академіи художеств) у XVIII ст. в Росії і відбувалося відповідно до чітко продуманої системи навчання з гравюр, живописних полотен, рисунків. Ця традиція не змінилася й у XIX ст. [6.]. Так, К. Брюлов упродовж академічного курсу написав декілька копій відомого портрета «Папи Інокентія» Веласкеса (XVII ст.), разів сім скопіював етюд монаха з книжкою і разів двадцять – голову старого з оригіналу того ж автора. Кажуть, що К. Брюлов не наважився б писати таке масштабне полотно як «Останній день Помпеї», якби не зробив до того копії з «Афінської школи» Рафаеля. Багато копіювали й такі відомі митці як О. Венеціанов, О. Іванов, І. Рєпін, В. Серов а також Т. Шевченко.

Слова «хто вмів копіювати, той і вмів малювати» – приписують Мікеланджело. І це дійсно так, бо копіювання потребує неабиякого таланту, аналітичної спостережливості, витримки, дисципліни, професійної цікавості, закоханості в оригінал. Щоб зробити щось на зразок оригіналу, наблизитися до манери письма автора, потрібно відчувати себе в ролі і в дії цього митця, відчувати те, що відчував він у процесі виконання твору, ніби з середини читати його думки, перейнятися твором, закохатися у нього. Такий підхід змушував учня мислити, розвивав не тільки око і руку, а й творчі здібності, виключав холодне дублювання оригіналу [2, с. 137].

Через копіювання та вивчення творів і техніки виконання полотен відомих майстрів відбувається процес залучення до високого мистецтва, пізнання і виявлення себе як художника, визначення тієї планки, до якої слід тягнутися. Таким чином набуваються потрібні художні навички, розширюється кругозір, виховується естетичний смак, росте загальна і професійна культура. Тому копіювання, а відтак вивчення художньої спадщини минулого, необхідно впроваджувати у процес навчання художників, підтримувати і стимулювати, а найбільш вдалі копії відбирати у методичний фонд.

Для становлення будь-якого професійного художника копіювання є засобом набуття майстерності: так було в епоху Середніх віків і Відродження, так залишається і зараз. Копія у мистецтві – це точне відтворення оригінального (існуючого у єдиному зразку) твору мистецтва з метою розкриття авторських композиційних засобів, художньої манери та техніки. Близькою до цих завдань буває і авторська копія з популярного або досить вдалого твору, де автоматично присутні художня манера і використана автором художня техніка [8, с. 9].

Словник української мови дає визначення таке визначення поняття «копія» – «точне відтворення будь-чого, що цілком відповідає оригіналові». Тільки дві гарні копії з портретів козацьких полковників були прикрасою в залі (Н.-Лев., I, 1956, 618); Картину ми отримали, велике спасибі за неї! Копія зовсім гарна (Л. Укр., V, 1956, 187); Це була переписана рукою Жені копія листа її тата (Сміл., Сашко, 1957, 165); // Відбиток з негатива; знімок. Після виготовлення копій з негатива фільми-листівки одразу ж надсилалися для публічного демонстрування (Укр.. кіномист.. I, 1959, 39) [7, с. 283].

Копіювати корисно і потрібно, якщо робити це з розумом, чітко ставити собі завдання і виконувати їх. І звичайно, доторкнутися до творів майстрів – це завжди величезне задоволення. Копіюючи, починаєш помічати деталі, з першого погляду непомітні; все більше занурюєш у світ художника це дуже захоплює і медитативне заняття, за силою емоційного впливу теж саме, що й живопис на пленері [4].

Широке копіювання скульптур давньоримськими майстрами врятувало низку давньогрецьких скульптур, оригінали яких були втрачені ще у добу античності. Тривимірні копії дозволили відтворити втрачені сторінки стародавнього античного мистецтва, надбання якого

лежить у підмурках західноєвропейського мистецтва і західної цивілізації як такої. Цей конгломерат копій лише доповнений небагатьма оригіналами, видобутими зусиллями археологів на суходолі або піднятих з моря [9].

Розуміння канонічних правил освоєння майстерності монументального релігійного живопису, також неможливо без вдумливого підходу до процесу копіювання, не як видимої передачі віртуозних сплесків пензля майстра, а як з'ясування і розуміння методу створення витвору мистецтва. Практичне розуміння канону – це низка правил побудови образного ряду, який упізнаний, який наочний, який читається на поверхні стіни храму; освоєння канонічних правил можливо лише при глибокому і вдумливому підході до навчання майстерності копіювання релігійного живопису [1, с. 385].

У навчальному процесі робота з копіювання носить аналітичний характер. Під час виконання практичної роботи, зокрема з орнаменту, студент загострює увагу на його композиційній побудові, ритмічній організації мотивів, пластичному характері ліній, можливо й його колористичному вирішенні. У будь-якому іншому художньому творі (рисунку, живописі, графіці) – на характері зображення, техніці і манері виконання. Якщо оригінал написаний олійними фарбами, то студент з метою економії часу цілком може виконати таку копію в техніці гуаші, оскільки обидві ці техніки об'єднує наявність пастозного мазка [3, с. 182].

Копіювання завжди було основою початкової мистецької освіти, однак це не виключає можливості студіювання у процесі здобуття професії й у вищій школі. Жан Енгр (XIX ст.) вже у похилому віці перемальовував гравюру Джотто (XIII ст.) і на питання, для чого він це робить, відповів: «Для того, щоб вчитись». Отже, процес копіювання можна розглядати як лабораторію творчого досвіду, як одну з необхідних сторін розвитку потенційних можливостей, як одну з природних граней професійної компетенції майбутнього художника [5, с. 3].

Копіювання слід розглядати як обов'язкову підготовчу сходинку для оволодіння різними видами образотворчого та декоративного мистецтва. Набуваючи корисних навичок, таких як найтонша витонченість сприйняття і тренуваність ока, студент, оволодіває законами образотворчої грамоти, засобами рисунку, правилами графічної мови й на цьому ґрунті формує власну майстерність. Однак треба розуміти, що школа, побудована на одному лише копіюванні, що нехтує вивченням натури, не може випускати більш-менш значних особистостей в галузі мистецтва [5, с. 17].

Висновки... Орнаментальне мистецтво – одна з важливих складових у декоративно-ужитковому мистецтві. Різноманітність його видів вказує на духовно-естетичні потреби людства у різні часи свого розвитку. Будучи специфічною формою художньої творчості, орнамент не тільки відображає, використовуючи особливу і притаманну лише для нього образотворчу мову, але й перетворює оточуючу дійсність за законами краси. Як і будь-якому виду мистецтва, мистецтву орнаментики притаманна здатність приносити людям естетичну насолоду. Тому, вивчення орнаменту через його аналіз в процесі копіювання виступає одним з інструментів художнього виховання і набуття необхідних компетентностей майбутніми художниками декоративного мистецтва. Творчий процес створення орнаментального твору, яким може виступати будь-який витвір декоративно-ужиткового мистецтва: килим, розписне полотно, вишитий рушник, різьблена шкатулка тощо, немислимий без використання знань і досвіду попередніх поколінь. Орнаментальне мистецтво тісно пов'язане з емоційною творчістю, тож через єдність знань, досвіду, професійної інтуїції художник вкладає власні чуттєві переживання, надаючи сучасним витворам декоративного мистецтва нового звучання, відмінного від вже набутого, здійсненого, однак тісно пов'язаного з ним. А цю єдність створює глибоке вивчення стилістики орнаментальних творів, а не механічне перенесення їх у сучасну дійсність.

Хоча досвід копіювання, як було виявлено у цій статті, мав місце у становленні багатьох знаних художників у різні часи історично-мистецького поступу, сьогодні й досі немає повноцінних методичних розробок щодо використання методу копіювання у сучасному мистецько-освітньому процесі українських навчальних закладів.

Список використаних джерел та літератури:

1. Андреева, А. В. Основы копийного мастерства как формы обучения монументальной канонической религиозной живописи / А. В. Андреева // Молодой ученый. – 2012. – №8. – С. 393–397.
2. Ваняев, В. А. Историко-культурологический аспект копирования произведений изобразительного искусства / В. А. Ваняев // Преподаватель XXI век. – 2012. – № 3. – Том 1. – С. 134–140.

3. Гоголицын, Ю.М. Величайшие подделки, грабежи и хищения произведений искусства [Текст] / Ю. М. Гоголицын. – СПб : Брайт Лайт, 1997. – 448 с.
4. Демакова, Е. А. Феномен копирования в изобразительном искусстве / Е.А. Демакова // Декоративное искусство и предметно-пространственная среда. Вестник МГХПА. –2011. – № 4. –Том 1. – С. 161–168.
5. Маслова Л. А. Копирование работ мастеров изобразительного искусства в процессе обучения архитекторов [Текст] : метод. указания для студентов 1-го и 2-го курсов специальности 270301 «Архитектура» / Л. А. Маслова. – Ухта : УГТУ, 2011. – 19 с.
6. Чубаков А. В. Традиции копирования в Императорской Академии Художеств // Universum: Филология и искусствоведение : электрон. научн. журн. – 2017. – № 3(37).
7. Словник української мови: в 11 тт. / АН УРСР. Інститут мовознавства; за ред. І. К. Білодіда. – К.: Наукова думка, 1970–1980. – Т. 4. – С. 283.
8. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://copyofart.wordpress.com/2016/12/10/копирование-произведений-изобразит/>
9. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/>
10. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://festival.1september.ru/articles/663646/http://allrefs.net/c44/3p5ne/p1/>

Транслітерований список літератури:

1. Andreeva, A. V. Osnovy' kopijnogo masterstva kak formu' obucheniya monumental'noj kanonicheskoy religioznoj zhivopisi, Molodoj uchenyj, 2012, №8, pp. 393–397.
2. Vanyaev, V. A. Istoriko-kul'turologicheskij aspekt kopirovaniya proizvedenij izobrazitel'nogo iskusstva, Prepodavatel' НКНІ vek, 2012, № 3, Part 1. pp. 134–140.
3. Gogolycyn, YU. M. Velichajshie poddelki, grabezhi i hischeniya proizvedenij iskusstva [Tekst], Sankt-Peterburg, Brajt Lajt, 1997, 448 p.
4. Demakova, E. A. Fenomen kopirovaniya v izobrazitel'nom iskusstve, Dekorativnoe iskusstvo i predmetno-prostranstvennaya sreda. Vestnik MGHPA, 2011, Volume 4, Part 1, pp. 161–168.
5. Maslova L. A. Kopirovanie rabot masterov izobrazitel'nogo iskusstva v processe obucheniya arxitektorov [Tekst]: metodika ukazaniya dlya studentov 1-go i 2-go kursov special'nosti 270301 «Arxitektura», Uxta, UGTU, 2011, 19 p.
6. Chubakov A. V. Tradicii kopirovaniya v Imperatorskoj Akademii Hudozhestv, Universum: Filologiya i iskusstvovedenie: elektrony'i nauchny'i zhurnal, 2017, Volume 3(37).
7. Slovnyk ukrainskoi movi: v 11 part, AN URSR. Instytut movoznavstva; za red. I. K. Bilodida, Kyiv, Naukova dumka, 1970–1980, Part 4, pp. 283.
8. [Electronic resource], access: <https://copyofart.wordpress.com/2016/12/10/kopirovanie-proizvedenij-izobrazit/>
9. [Electronic resource], access: <https://uk.wikipedia.org/wiki/>
10. [Electronic resource], access: <http://festival.1september.ru/articles/663646/http://allrefs.net/c44/3p5ne/p1/>

Аннотація

Копирование как средство освоения стилистики орнаментального искусства в процессе изучения учебной дисциплины «Орнамент»

Корницкая Л. А.

В статье рассмотрен метод копирования в процессе освоения дисциплины «Орнамент» как одно из средств становления личности художника декоративного искусства. Отмечено, что орнамент в профессиональной деятельности художника декоративного искусства занимает значительное место, поэтому более плодотворное и качественное овладение стилистикой орнамента возможно благодаря забытому сегодня, однако широко известного в прошлом, для получения художником профессионального мастерства, метода копирования. Выявлено, что в современном мире слово «копия» приобрело несколько негативное содержание, отличное от того, которое было в период становления и дальнейшего развития академической системы художественного образования в XVI–XIX веках и сегодня вызывает преимущественно негативные эмоции. Сейчас оно звучит как «подделка», то, что не является настоящим, то есть нечто фальшивое и некачественное. Поэтому был осуществлен небольшой анализ копирования в исторической ретроспективе. По результатам этого анализа сделаны выводы, что в процессе подготовки художника, в частности художника декоративного искусства, учебное копирование приобретает большое значение особенно при визуально-практическом освоении орнамента и его стилистической организации.

Ключевые слова: орнамент, копирование, художественный стиль, художник декоративного искусства, метод.

Summary

Copying as a Means of Mastering of the Stylistics of Ornamental Art in the Process of Learning Educational Discipline "Ornament"

Kornytska L.A.

The article considers the method of copying in the process of mastering the discipline "Ornament", as one of the means of becoming the artist's personality of decorative art. It is noted that the ornament in the professional activity of the artist of decorative art occupies a significant place, so the more fruitful and qualitative mastering of the stylistics of the ornament is possible thanks to the method of copying that was forgotten today, but widely known in the past. It was revealed that in the modern world the word "copy" acquired a somewhat negative content, different from the one that was in the period of the formation and further development of the academic system of art education in the 16th-19th centuries, and today it causes mostly negative emotions. Now it sounds like a "fake", something that is not real, that is, something false and substandard. Therefore, a small analysis on copying in a historical retrospective was carried out. Based on the results of this analysis, it is concluded that in the process of training an artist, in particular an artist of decorative art, educational copying assumes great importance, especially when visually and practically mastering an ornament and its stylistic organization.

Key Words: ornament, copying, artistic style, artist of decorative art, method.

УДК 730.071.4(477.43/44)

Кравчук К. Г.,

викладач

(м.Хмельницький)

Нагорняк Х. М.,

кандидат мистецтвознавства, доцент

(м.Івано-Франківськ)

Художньо-педагогічна діяльність Миколи Мазура

У статті висвітлено художньо-педагогічну діяльність народного художника України, скульптора-монументаліста, лауреата обласних та республіканських премій, художньо-педагогічна діяльність якого є однією із граней таланту митця. Здійснено аналіз періодичної, публіцистичної та мистецтвознавчої літератури, яка висвітлює творчий шлях Миколи Мазура. Виокремлено його художньо-педагогічну діяльність в Хмельницькій художній школі та на кафедрі дизайну Хмельницького національного університету. Визначено вплив Миколи Мазура на становлення та розвиток освітньої діяльності школи, де він займав посаду директора, а також його вагомий внесок у виставкову діяльність, якою він наполегливо займався. Розглянуто його вклад у розбудову та благоустрій м. Хмельницького, завдяки об'ємно-просторовим композиціям у міському парку відпочинку та виконання художнього оформлення Хмельницької міської дитячої лікарні. Проаналізовано педагогічну та творчу діяльність, яку впродовж одинадцяти років вів Микола Мазур у Хмельницькому національному університеті. Вивчено науково-методичні матеріали, які були впроваджені в освітню діяльність університету, зокрема, навчальну програму з композиції, предметом якої стає композиційна гармонійність існуючих та розроблених творів дизайну. Досліджено нові художні ідеї, сформовані Миколою Мазуром для подальшого розвитку мистецтва регіону.

Ключові слова: Микола Мазур, художньо-педагогічна діяльність, художня освіта.

Постановка проблеми в загальному вигляді... Соціокультурні зміни, що проходять в нашій державі, дедалі більше зосереджують дослідницьку увагу на тенденціях, пов'язаних з пошуком нових ідеалів, необхідністю оновлення комунікативних форм передачі культурного досвіду у регіональному ракурсі. Важливим в цьому аспекті є вивчення професійної діяльності митців і їх внеску у розбудову і оптимізацію культурного простору та розвиток художньо-освітньої сфери різних регіонів України, зокрема Хмельниччини.

У контексті зазначених міркувань особливим чином вирізняється творча багатогранна особистість відомого подолянина Миколи Мазура – народного художника України, скульптора-